

III. LITTERAE UNIVERSALES CONTRIBUTIONUM IN CONVENTU CRACOVIENSI GENERALI DECRE TARUM^a

Sigismundus, ^bDei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae^c, Masoviae^d etc. dominus et heres^b.

Universis et singulis ecclesiasticis et saecularibus consiliariis regni nostri ceterisque subditis nostris tam terrestribus quam civitatum et oppidorum, honoribus et officiis insignitis, ad quos^e praesentes litterae nostrae pervenerint, et praesertim in palatinatu Cracoviensi^f et districtibus eius consistentibus, sincere et fidelibus dilectis salutem et gratiam regiam. Reverendissimi ac reverendi in Christo patres ac magnifici, generosi, nobiles, famati et providi, sincere et fideles dilecti. Cum regnum nostrum adeo valide et continue ab incursionibus Thartarorum infestetur, ut necesse sit vel conducto milite, vel generali expeditione illos reprimere, perpendentes Nos una cum consiliariis et terrarum nuntiis in hoc generali conventu Cracoviensi, generalem belli expeditionem^g neque tempestivam neque diuturnam^g fieri posse plusque damno esse universo regno quam defensionis aut utilitatis alicuius. Ad conducendum militem et praesidia regni, quae maiora^h fieri posse videbantur, infrascriptas contributiones omnium consilio et consensu constituimus et decrevimus.

In primis ex triginta mansis seu laneis agrorum, contribuentur decemoctoⁱ floreni in moneta per triginta grossos computati secundum antiquas quietantias, quos solvet dominus hereditarius seu tenentarius et possessor tam spiritualis quam saecularis et colonus, solvendo videlicet de quolibet laneo decemocto grossos, quorum medietatem hoc est novem grossos solvet dominus et possessor villae, alteram vero medietatem, hoc est alios novem grossos ipse colonus, ad duas temporis ratas infrascriptas, hoc est duodecim grossos pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], ita quod omnes solvant et contribuant incipiendo a dominica Iudica usque ad festum Paschae [21 IV 1527], sub poena dupli, quae exigui debet ab omnibus negligentibus aut solvere non curantibus mox post festum Paschae. Sex vero grossos reliquos pro festo Nativitatis Sanctae Mariae [8 IX 1527]. Ea autem solutio a nobis ac primis statibus et ordinibus regni nostri spiritualibus et saecularibus fieri et incipi debet.

In quibus autem villis obligati sunt census perpetui seu in vim reemptionis alias *na widercoff*^k. Is qui percipit eiusmodi censum, sive spiritualis sive saecularis, solvet a qualibet marca eiusdem census sex grossos, quos illi dominus et possessor villae defalcabit, quando ei censum debitum solvet et ipse solus, ne defensio reipublicae negligatur, solvet, ut supra dictum est, cum suo colono de quolibet laneo secundum antiquas quietantias decemocto grossos.

Item^l domini spirituales et saeculares habentes census nudos, qui non includuntur in proprietate laneorum, ut ex censibus quibuscunque annuis civitatum et oppidorum, ex teloneis, zuppis, exactione *poradlne*, pontalibus, aggeralibus, navigiis, albatoriis, quae vulgo *blechi* vocantur^m, molendinis pecuniariis, quae non solvunt mensuram in grano, sed censum annuum in numerata pecunia solvuntⁿ, ex officinis minerariis et similiter ex officinis vitreariis, quae *Hutti* vocantur, alias ex censu illarum^o, qui domino solvitur. Item ex villis desertis seu etiam non desertis, quarum agri sub certa pensione annua locantur seu arendantur, et aliis id genus proventibus pecuniariis dabunt et solvent ab octoginta marcas eiusmodi censuum et proventuum, decemocto florenos in moneta per triginta grossos computatos. Et qui non habuerint^p integras octoginta marcas^p, ex huiusmodi censu pecuniario, solvent iuxta quantitatem summae iustam partem decemocto florenorum, hoc est a qualibet marca usuali sex grossos cum medio, quattuor

^a Tytuł zaczerpnięty został z druku urzędowego ze zbiorów B. Czart. Zaznaczono odmianki tekstowe, występujące w MK₁, t. 42, k. 197-201 r. oraz odmianki tekstowe z MK₂, t. 40 s. 762-772, a także odmianki tekstowe z AT, t. IX, nr 74, s. 79-84. ^{b-b} W MK₂ etc. ^c Prussiaeque tocius ac MK₁. ^d Masoviaequae

B. Czart. ^e quorum notitiam MK₁, B. Czart., AT. ^f Tak w AT; wolne miejsce w MK₂, B. Czart.; Siradiensi MK₁. ^{g-g} neque tempestivam B. Czart. ^h Brak w MK₁. ⁱ XVIII AT; odtąd w AT wszystkie liczby podawane są w numeracji rzymskiej. ^j ac B. Czart., AT. ^k na widerkaff MK₁, B. Czart.; na viderkoff AT. ^l W MK₁ akapit ten następuje po kolejnym. ^m vocatur B. Czart. ⁿ solvant MK₂. ^o ollarum B. Czart. ^{p-p} LXXX marcas integras AT.

denarios cum medio. Medietas autem a praedictis censibus nudis solvi debet pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], alia medietas pro festo Nativitatis Beatae Mariae [8 IX 1527].

Item domini spirituales et saeculares ac etiam advocati, qui habent census pecuniarios nudos ex domibus, quae sunt in civitatibus sub locatione seu arenda, ex balneis, ex opificibus^q picis et cinerum, tabernis, cerdonibus, pistoribus, mercatoribus, laniis seu carnificibus, institis, sutoribus, alias ex omnibus proventibus pecuniariis, qui aliunde quam ex laneis ipsis^r obveniunt, solvent similiter ab octoginta marcis pecuniarum decemocto florenos in moneta, ad rathas temporum suprascriptas, hoc est medietatem pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], aliam medietatem pro festo Nativitatis Beatae Mariae [8 IX 1527].

Palatini, castellani, dignitarii, succamerarii, burgrabii castrorum, tribuni et alii omnes officiales, proventus pecuniarios quoscunque et qualescunque in zuppis, teloneis vel aliubi habentes, solvent etiam ab octoginta marcis pecuniarum decemocto florenos in moneta ad ratas temporum supradictas.

Item venatores, custodes equirearum nostrarum regiarum et servi dominorum, possessiones et proventus aliquos habentes et neque civilem neque aliam quamcunque contributionem solventes, solvent de quolibet laneo duodecim grossos. Qui vero non habent integros laneos, secundum quantitatem lanei contribuent, de medio videlicet laneo sex grossos, de quarta parte lanei tres grossos etc.

Item villae nostrae regiae et dominorum saecularium castris servientes et census non solventes, solvent vigore praesentis constitutionis de quolibet laneo novem grossos, non obstante eo, quod antea publicas contributiones solvere non solebant.

Item burgrabii terrestres et exactores, qui quodam abusu publicas contributiones pro regni defensione decretas de bonis suis non solvebant, contribuere debent de omnibus bonis suis ac etiam de proventibus pecuniariis quos habent, modo et ordine supradicto^s, quemadmodum alii contribuent.

Item sculteti et advocati liberi villarum, non habentes census, duntaxat laneos colentes, solvent de suis laneis per unum fertonem. Advocati vero colonos seu kmethones habentes, ita ut alii domini, cum suis colonis, ad ratas supradictas contribuent, videlicet de quolibet laneo decem octo grossos, quorum medietatem, hoc est novem grossos solvet advocatus, aliam medietatem, hoc est alios novem grossos, quisque eius colonus seu kmetho, persolvit et contribuit.

Item nobiles pauperes, colonos et census non habentes, de quolibet laneo culto solvent duodecim grossos. Qui vero non colunt soli^t agros, nec colonos in eis habent, sed locant pro censu pecuniario ipsos agros suos, solvent ab octoginta marcis pecuniarum decemocto florenos, ita ut a censibus nudis pecuniariis alii omnes contribuent.

Illi vero nobiles, qui non habent laneos sed praedia, computatis eiusmodi eorum praediis in laneos, solvent de quolibet laneo duodecim grossos, ^ude medio laneo sex grossos, de quarta parte lanei tres grossos^u et reliquum de quantitate laneorum.

Ubi autem duo, tres aut quattuor pauperes nobiles unum laneum colunt, solvent omnes simul de huiusmodi uno laneo duodecim grossos, alias quisque illorum solvet secundum quantitatem agri et portionis lanei, medietatem videlicet pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], aliam medietatem pro festo Nativitatis Beatae Mariae [8 IX 1527].

Item civitates et oppida tam nostra regia, quam subditorum nostrorum spiritualium et saecularium in toto regno nostro exactionem civilem quam *szoss*^v vocant, unam^w cum media, iuxta antiquas quietantias solvent et contribuent. Quae quidem exactio civilis integra solvi debet per easdem civitates et oppida pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], medietas vero eiusdem exactionis civilis contribuatur pro festo Nativitatis Sanctae Mariae proxime futuro [8 IX 1527].

Quae autem civitates et oppida libertatem habent a civili exactione et nihilominus de agris, quos colunt, solvunt census dominis suis, de hiisdem agris solvent a quolibet laneo duodecim grossos. Ubi vero dominis suis^x census non solvunt, nihil contribuent de iisdem agris. Item de

^q opificibus B. Czart., MK₁, AT. ^r illis B. Czart., MK₁, AT. ^s suprascripto B. Czart., MK₁, AT. ^t ipsi AT. ^{u-u} W MK₂ kolejność odwrotna: de quarta parte lanei tres grossos, de medio laneo sex grossos.

^v schoss B. Czart.; schos MK₁. ^w soli MK₁, MK₂. ^x Brak w MK₁.

villis vastatis, exustis et libertatem habentibus, quae non solvunt census dominis suis, est intelligendum. Ita quod incolae huiusmodi villarum liberi sint et esse debeant a solutione contributionis in praesenti conventu institutae.

Item inquilini in civitatibus et villis existentes, qui neque exactionem neque de laneis solvunt, et similiter piscatores circa fluvios aut alias aquas residentes, qui nullos agros habent. Item rustici septimanatim laborantes, in quocumque loco fuerint, solvent per sex grossos pro rata utraque. Excepti viduis pauperibus et hortulanis ac familia artificum.

Item contributio cervisiae^y, vini, medonis, malmatici, muscatelli, *czopowe* dicta, in iisdem civitatibus et oppidis ac etiam tabernis villarum tam nostris quam subditorum nostrorum spiritualium et saecularium incipiendo a festo Annuntiationis Beatae Mariae proxime venturo [25 III 1527], ad integrum annum a singulis cerevisiae coctoribus more solito solvi debet, ex quibuscumque braseis fuerit eadem cerevisia cocta, sive brasea ipsa sint civium et dominorum ex molendinis provenientia et emensurata, sive domi facta.

Item etiam a cerevisia, quam domini et nobiles ex braseis suis coquunt seu braxant et illam dant ad propinandum suis tabernatoribus: ab eadem cerevisia exactionem ducillorum ipsi domini solvant, ac etiam de cerevisia externa, quae de externis regionibus et ducatibus, nobis et regno nostro non subiectis, ad regnum nostrum ducitur, ut Swidnicensis^z, Teschnensis^{aa}, Bernoviensis et alia quacumque, contributio ipsa *czopowe* solvatur. Qui vero nobiles subditi nostri pro sua domestica necessitate et usu proprio coqui faciunt cerevisiam in civitatibus et oppidis, contributionem *czopowe* ab illa non solvent. Si autem illam ad propinandum suis aut alienis tabernatoribus dederint, solvere ab illa contributionem ipsam *czopowe* tenebuntur.

Item tabernatores manuales, qui advectitiam propinant cerevisiam, sex grossos hoc anno solvent, tres grossos pro prima rata, et pro ultima tres grossos solvent.

Item molendina omnium villarum, tamstrarum quam subditorum nostrorum spiritualium et saecularium, quam *poysrzebne* vocantur, manuales seu anniversarios molendinatores habentia^{ab}, ex singulis rotis sex grossos solvent.

Hereditarii vero molendinatores dictarum villarum et *folusche*, ex singulis rotis molendinorum suorum, quae *walne* dicuntur, duodecim grossos persolvent ad ratas temporum supradictas, videlicet grossos sex pro prima et alios grossos sex pro ultima ratas.

Item molendina brasealia et hereditaria, aquatica et equestria, in omnibus civitatibus et oppidis more veteri taxata et secundum antiquas quietantias contributionem unam cum media, quae *szoss*^{ac} dicitur, a qualibet marca taxae duos grossos persolvent, pro dominica videlicet Iudica proxima [7 IV 1527] integram contributionem *szoss*, mediam vero pro festo Nativitatis Sanctae Mariae [8 IX 1527].

Et similiter illa molendina, quorum tertias mensuras tenutarii bonorum nostrorum regionum^{ad} exemerunt et illas a se emptas seu in summis pecuniarum obligatas tenent, solvent contributionem, quae *szoss* dicitur, sicut reliqua omnia molendina in regno seu illorum molendinatores eam solvere solent. Contraria consuetudine, quae corruptela potius dici debet, penitus non obstat.

Minerariae vero officinae alias ferrum facientes et serrae hereditariae ex singulis rotis duodecim grossos. Annuales autem^{ae} officinae minerariae et similiter annuales serrae, hoc est locatae seu conductitiae, a qualibet rota sex grossos solvent.

Item molendina ventilia hereditaria duodecim grossos. Illa vero molendina ventilia, quae anniversarios molendinatores habent, sex grossos solvent ad ratas temporum supradictas, hoc est medietatem pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], et aliam medietatem pro festo Nativitatis Beatae^{af} Mariae [8 IX 1527].

Item sacerdotes Rutheni, qui *popones* vocantur, ex singulis ecclesiis et synagogis suis^{ag} mediam sexagenam grossorum, *protopopones* vero alias *namyestnyczi* per duos florenos in moneta solvent.

Item episcopi Rutheni, qui *Wladicae* dicuntur, de censibus suis pecuniariis nudis quibuscun-

^y cerevisiae MK₁. ^z Swidnicensis B. Czart.; Swidnicensis MK₁. ^{aa} Thessnensis B. Czart.; Thessinensis MK₁.

^{ab} W MK₁ przedtem skreślono: habentes. ^{ac} Tu i poniżej: schoss B. Czart. ^{ad} regionum B. Czart. ^{ae} vero MK₁. ^{af} sanctae B. Czart., MK₁. ^{ag} sinagogis B. Czart. Brak: suis w B. Czart., MK₁.

que, solvent etiam^{ah}, quemadmodum et alii, ab octoginta marcis decemocto florenos per mediam sexagenam computatos.

Item Walachi ex singulis laneis integris, si illos habent, vel areis quae *dworzyszcza* dicuntur, duodecim grossos solvent. Et qui agros non habent, a singulo centenario ovium similiter duodecim grossos persolvent, sex grossos pro prima, et reliquos sex grossos pro secunda rata superius expressa.

Item dantes suas pecunias Iudaeis et^{ai} quibuscunque aliis personis pro censu annuo, etiam ab octoginta marcis pecuniarum^{aj} decemocto florenos solvent.

Solutio autem a censibus nudis pecuniariis modo supradicto fieri debet, medio uniuscuiusque solventis iuramento, et medietas summae solvendae ab iisdem censibus pecuniariis nudis^{ak-ak} dari et solvi^{ak} debet pro dominica Iudica proxima [7 IV 1527], alia vero medietas pro festo Nativitatis Sanctae Mariae [8 IX 1527].

Quicumque autem deprehensus fuerit fraudem aliquam in solutione ab ipsis censibus pecuniariis nudis commisisse et non iuste, id quod debet solvisse, teneatur duplum solvere.

Ut autem supradicta ordinatio in exigendis eisdem contributionibus facta debita executioni demandetur^{al} venerabilem Casparum Polanczki, canonicum ecclesiae Cracoviensis, ac generosum Ioannem Mańzik^{al} in palatinatu Cracoviensi^{am} et districtibus eius exactores designavimus et constituimus praesentibus litteris nostris. Mandamusque ut in manus illorum designato tempore easdem contributiones persolvere curetis^{an}.

Vobis vero capitaneis^{ao}, quorum interest, mandamus, ut praefatis exactoribus nostris pro tempore et termino superius expresso sub poenis ad hoc constitutis absque cuiusvis morae et dilationis^{ap} interventu de dictis contributionibus per eos, ad quos pertinet, responderi faciatis et vos ipsi respondeatis, negligentes vero in solvendo et contumaces per pignorationes et alias poenas solitas ad solvendum easdem contributiones compellatis, pro officio vestro et gratia nostra facturi.

Exactores autem praedicti eas ipsas contributiones modo et ordine suprascripto exigent et collectas cum palatino et uno ex ordine nobilium eligendo dispensabunt et militibus mercenariis, qui in terris Russiae sunt militaturi, distribuent.

Iidem exactores habebunt mercedem seu salarium pro labore et expensis suis de publicis contributionibus secundum constitutionem conventus Thorunensis¹ nonaginta^{aa} marcas pecuniarum hoc est quisque illorum habebit pro labore suo et expensis^{ar} quadraginta quinque^{as} marcas pecuniarum. Et in conventibus particularibus, qui praecedent generalem regni conventum futurum, facient facereque tenebuntur rationem de pecuniis contributionum a se perceptis et expositis coram palatino, castellanis, dignitariis et officialibus palatinatus sui ac etiam coram universa nobilitate, si eandem rationem audire voluerit, alias coram aliquot viris, quos eadem nobilitas de medio^{at} suo elegerit^{at}, et illo viro nobili, qui ad dispensandam publicam pecuniam cum palatino et ipsis exactoribus fuerit electus. Et eandem^{au} rationem suam^{au} veram esse comprobabunt hi ipsi exactores quietantiis, quas dabunt hominibus, contributiones ipsas solventibus, non autem registris suis. Eas autem quietantias rectores parochialium ecclesiarum seu plebani de mandato dominorum episcoporum in civitatibus, oppidis et villis parochiarum suarum^{av} exscribent fideliter et eas ad ipsos dominos episcopos perferent. Domini autem episcopi transmittent illas ad conventus particulares, in quibus eadem ipsa ratio fieri per exactores debebit ad rationem exactorum melius comprobendam.

Ut autem plebani ipsi non impediantur in exscribendis iisdem quietantiis, domini et tenutarii seu possessores civitatum, oppidorum et villarum spirituales et saeculares mandare debent sub

^{ah} W MK₁ *skreślone*: quibuscunque. ^{ai} aut AT.

^{aj} Brak w AT. ^{ak-ak} solvi et dari MK₁. ^{al-al} W B. Czart.

i MK₁ *puste miejsce*. ^{am} W B. Czart. i MK₁ *puste miejsce*. ^{an} W tym miejscu urywa się tekst B. Czart. ^{ao} capitanei MK₁, MK₂.

^{ap} delationis AT. ^{aa} *Puste miejsce* w MK₂; octoginta MK₁; XC AT. ^{ar} Dwu ostatnich wyrazów brak w AT. ^{as} *Puste miejsce* w MK₂; quadraginta MK₁; XLV AT. ^{at-at} sui delegerit MK₁. ^{au-au} suam rationem AT. ^{av} Wyraz w MK₁ powtórzony.

¹ Por. wyżej, nr XXVIII, sejm walny toruński 1519 r.

poenis nostris regalibus colonis et subditis suis, ut eas ipsas quietantias contributionum plebanis suis exscribendas sine quavis renitentia concedant et soli ipsi domini et nobiles colonis suis, quominus id faciant, non prohibeant occulte seu^{aw} manifeste, directe vel indirecte aut quovis quaesito colore, quandoquidem haec res non propter aliud fieri debet, quam ad cognoscendam verius exactorum fidelitatem, quam omnes libenter videre debent. Quod si alio modo, quam supradicto, ipse exactor rationem facere vellet, suscipi ab illo non debet.

Idem exactores facient rationem distincte, demonstrando sigillatim, quantum ex contributione laneorum, quantum ex civili exactione, quae *schoss*^{ax} dicitur, quantum ex *czopowe*, quantum ex nudis censibus et quantum ex nobilibus pauperibus, qui colonos non habent, perceperint et distribuerint, ut sciri possit, quae summa pecuniarum ex unaquaque contributionum praedictarum colligatur.

Quia autem census nudi non sunt omnibus hominibus cogniti, possetque ex eis magna fraus committi, ut via malitiae^{ay} hominum praecludatur^{az}, volumus et mandamus: ut omnes, qui census nudos et similiter exactionem civilem, quae *schoss*^{ba} dicitur, et contributionem *czopowe* solvent, quietantias seu recognitiones suas apud exactores relinquunt, quibus declarent, quantum ex^{bb} eisdem contributionibus ad manus exactorum dederint et^{bc} persolverint, quo exactores ipsi possent se ab omni suspicione vindicare.

Tabernatores vero villarum, qui scribere nesciunt, priusquam portabunt pecuniam exactionis *czopowe* ad exactores, praesentare se debent plebanis suis et illis declarare, quantam summam pecuniae contributionis *czopowe* sint ad ipsos exactores perlaturi, quam summam plebani in registris suis annotabunt et recognitiones suas dabunt ad exactores, ut sciant, quantum ab ipsis tabernatoribus parochiae suae sint percepturi. Datum Cracoviae, feria tertia proxima post dominicam Reminiscere [19 III 1527], ^{bd}anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo, regni nostri anno vigesimo primo^{bd}. Ad mandatum regiae maiestatis proprium.

^{be}Iohannes archiepiscopus Gneznensis^{bf} 2. Mathias episcopus Cuyaviensis³. Iohannes episcopus Poznaniensis⁴. Andreas de Thanczyn palatinus Sandomiriensis⁵. Iaroslau de Lasko palatinus Siradiensis⁶. Andreas palatinus Brestensis⁷. Ioannes de Opporow palatinus Iuniwladislaviensis⁸. Ioannes comes in Tarnow castellanus Voyniczensis^{9-be}.

^{aw} vel AT. ^{ax} schos MK₁; szoss AT. ^{ay} malicie MK₁. ^{az} W tym miejscu urywa się tekst MK₁. ^{ba} szoss AT. ^{bb} de AT. ^{bc} ac AT. ^{bd} W MK₂; anno Domini M^oD^oXXVIII^o, regni nostri anno XXI. W AT: [...] regni vero nostri XXI^o. ^{be-be} W MK₂ (s. 773-775): Exactores contributionum praescriptarum. In palatinatu Posnaniensi: Simon Chabyelski, canonicus et officialis Posnaniensis. Dominus Georgius Lwowski, vel si is nollet, dominus Petrus Gorski. In palatinatu Cracoviensi: Ioannes Manzik. Casper Polanczki, canonicus Cracoviensis. In palatinatu Sandomiriensi: Vincentius Dzik, ubi vero ille nollet, vicecapitaneus Sandomiriensis dominus Lipniczki. In palatinatu Calissiensi — vacuum. In palatinatu Siradiensi: Stanislaus Gomolynski, notarius Siradiensis. In palatinatu Lanciensi: Gregorius Sarnowski, vel, si is nollet, Iacobus Withinski. In palatinatu Brestensi: dominus Ieronimus Makowieczki, iudex Brestensis. In palatinatu Iuniwladislaviensi: Andreas Grąbski. In palatinatu Russiae: dominus Nicolaus Dersnyak. In palatinatu Lublinensi: Nicolaus Bistram, subiudex Lublinensis. In palatinatu Belsensi: Nyemyerza Kyniczski, tribunus Hrodzensis. In palatinatu Plocensi: Ioannes Grambiczki, subdapifer Plocensis et Petrus Cossobuczki, cancellarius Plocensis. In palatinatu Ravensi: Ioannes de Wangri, iudex terrae Ravensis. In terra Dobrinensi: Petrus Misliborski. ^{bf} Przy tym i przy czterech następnych nazwiskach skrót: sst.

² Jan Łaski (1456-1531), kanclerz wielki koronny, prymas.

³ Maciej Drzewicki (1467-1535), późniejszy kanclerz wielki koronny i arcybiskup gnieźnieński.

⁴ Jan Łatański (1463-1540), biskup poznański, późniejszy arcybiskup gnieźnieński.

⁵ Andrzej Tęczyński (+1536), wojewoda sandomierski, później krakowski.

⁶ Jarosław względnie Hieronim Łaski (1496-1541), wojewoda sieradzki, żupan spiski.

⁷ Jędrzej z Oporowa (+1540), wojewoda brzeski.

⁸ Jan z Oporowa (1470-1540), wojewoda kujawski.

⁹ Jan Tarnowski (1488-1561), hetman, później wojewoda i kasztelan krakowski.